

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра економічної теорії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан економічного факультету
Анатолій ДІБРОВА
« 28 » серпня 2024 р.

«СХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри економічної теорії
Протокол № 1 від «19» серпня 2024 р.
Завідувач кафедри
Микола ТАЛАВИРЯ

«РОЗГЛЯНУТО»
Гарант ОП «Корпоративні фінанси»
Лариса ОЛІЙНИК

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПОЛІТИЧНА ЕКОНОМІЯ**

Галузь знань	07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність	072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»
Освітня програма	«Корпоративні фінанси»
Факультет	Економічний
Розробник:	доцент кафедри економічної теорії, к.е.н., доцент Болгарова Н.К.

Київ – 2024 р.

Опис навчальної дисципліни «Політична економія»

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, ступінь вищої освіти		
Освітній ступінь	<i>Бакалавр</i>	
Галузь знань	<i>07 «Управління та адміністрування»</i>	
Спеціальність	<i>072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»</i>	
Освітня програма	<i>«Корпоративні фінанси»</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	<i>екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Денна форма здобуття вищої освіти	Заочна форма здобуття вищої освіти
Курс (рік підготовки)	1	-
Семестр	1	-
Лекційні заняття	<i>30 год.</i>	<i>- год.</i>
Практичні, семінарські заняття	<i>30 год.</i>	<i>- год.</i>
Лабораторні заняття	<i>- год.</i>	<i>- год.</i>
Самостійна робота	<i>60 год.</i>	<i>- год.</i>
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	<i>4 год.</i>	<i>- год.</i>

1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни «Політична економія» полягає в тому, щоб надати студентам глибоких теоретичних знань з проблем функціонування економіки, дії об'єктивних економічних законів, засвоєння майбутніми фахівцями ґрунтовних економічних знань, формування у них логіки економічного мислення і економічної культури, навчання їх базовим методам пізнання і аналізу економічних процесів, вмінню приймати обґрунтовані рішення з приводу економічних проблем, пов'язаних з їх майбутньою практичною діяльністю

Завдання: набуття належних навичок раціональної економічної поведінки, виходячи з концептуальних основ ринкової економіки, розуміння особливостей функціонування сучасних ринків та утворення цін на послуги праці, капіталу, природних ресурсів відповідно до типу ринкової структури; набуття навичок аналізу агрегованих показників, визначення чинників і наслідків макроекономічного розвитку господарських систем, а також можливостей держави коригувати цей розвиток відповідно до цілей та пріоритетів економічної політики.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 1. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПРН 15. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

**2. Програма та структура навчальної дисципліни для:
повного терміну денної форми здобуття вищої освіти**

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин								
	тижні	усього	Денна форма			Заочна форма			
			у тому числі			усього			
1	2	3	л	п	с.р	усього	л	с	с.р
4	5	6	7	8	9	10			
Змістовний модуль 1. Загальні основи економічного розвитку									
Тема 1. Предмет і метод політичної економії	1	8	2	2	4	-	-	-	-
Тема 2. Раціональна економічна поведінка споживача та виробника	2	8	2	2	4	-	-	-	-
Тема 3. Суспільне виробництво та відносини власності в економічній системі	3	8	2	2	4	-	-	-	-
Тема 4. Гроші та закони грошового обігу	4	8	2	2	4	-	-	-	-
Тема 5. Теоретичні основи ринкової економіки та її основні елементи	5	10	3	3	4				
Тема 6. Основні суб'єкти ринкової економіки. домогосподарства та підприємства	6	9	2	2	5				
Тема 7. Витрати виробництва і прибуток	7	11	3	3	5				
Разом за змістовним модулем 1		62	16	16	30	-	-	-	-
Змістовний модуль 2. Економічні основи підприємництва та макроекономічні проблеми регулювання ринкової економіки									
Тема 8. Відтворення і економічне зростання	8	9	3	2	4	-	-	-	-
Тема 9. Циклічність економічного розвитку	9	8	2	2	4	-	-	-	-
Тема 10. Зайнятість, безробіття і соціальний захист населення	10	9	3	2	4	-	-	-	-
Тема 11. Доходи населення, їх формування та розподіл	11	8	2	2	4	-	-	-	-
Тема 12. Державне регулювання національної економіки	12	8	2	2	4	-	-	-	-
Тема 13. Світове господарство і міжнародні економічні відносини	13,14	9	2	2	5	-	-	-	-
Тема 14. Економічні аспекти глобальних проблем та їх вплив на економічний розвиток	15	7	-	2	5	-	-	-	-
Разом за змістовним модулем 2		58	14	14	30	-	-	-	-
Усього годин		120	30	30	60	-	-	-	-

3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет і метод політичної економії	2
2	Раціональна економічна поведінка споживача та виробника	2
3	Суспільне виробництво та відносини власності в економічній системі	2
4	Гроші та закони грошового обігу	2
5	Теоретичні основи ринкової економіки та її основні елементи	3
6	Основні суб'єкти ринкової економіки. домогосподарства та підприємства	2
7	Витрати виробництва і прибуток	3
8	Відтворення і економічне зростання	2
9	Циклічність економічного розвитку	2
10	Зайнятість, безробіття і соціальний захист населення	2
11	Доходи населення, їх формування та розподіл	2
12	Державне регулювання національної економіки	2
13	Світове господарство і міжнародні економічні відносини	2
14	Економічні аспекти глобальних проблем та їх вплив на економічний розвиток	2
	Разом	30

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет і метод політичної економії	4
2	Раціональна економічна поведінка споживача та виробника	4
3	Суспільне виробництво та відносини власності в економічній системі	4
4	Гроші та закони грошового обігу	4
5	Теоретичні основи ринкової економіки та її основні елементи	4
6	Основні суб'єкти ринкової економіки. домогосподарства та підприємства	5
7	Витрати виробництва і прибуток	5
8	Відтворення і економічне зростання	4
9	Циклічність економічного розвитку	4
10	Зайнятість, безробіття і соціальний захист населення	4
11	Доходи населення, їх формування та розподіл	4
12	Державне регулювання національної економіки	4
13	Світове господарство і міжнародні економічні відносини	5
14	Економічні аспекти глобальних проблем та їх вплив на економічний розвиток	5
	Разом	60

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- есе;
- самостійні роботи;
- презентації;
- задачі.

6. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, анотування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні);
- самостійна робота (виконання завдань);
- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.
- інші види.

7. Методи оцінювання.

- екзамен;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- реферати, есе;
- презентації та виступи на наукових заходах;
- задачі.

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{АТ}}$.

9. Навчально-методичне забезпечення

Електронний навчальний курс навчальної дисципліни – URL:
<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1646>

Навчальні посібники:

1. Болгарова Н.К., Гаврилюк В.П. Основи економічної теорії: навчальний посібник. Перевидання. Київ: ТОВ «ЦП» Компрінт», 2019. 410 с.
2. Пашенко О.В., Болгарова Н.К., Талавирия М.П. Економічна теорія: Практикум: навч. посіб. Київ: Ви-во «Наукова Столиця», 2020. 356 с.
3. Економічна теорія: навчальний посібник / М.П. Талавирия та ін. Київ: Ви-во «Наукова Столиця», 2020. 338 с.
4. Економікс: навчальний посібник. / Болгарова Н.К. та ін. Київ: Видавничий відділ НУБіП України, 2023. 532 с.

Методичні матеріали:

1. Болгарова Н.К. Методичні рекомендації з дисципліни «Економічна теорія» для підготовки фахівців ОС «Бакалавр» у галузі знань 07 – Управління та адміністрування. Київ: ТОВ «ЦП»Компрінт», 2018. 128 с.
2. Болгарова Н.К. Методичні рекомендації з дисципліни «Політична економія» для підготовки фахівців ОС «Бакалавр» у галузі знань 07 – Управління та адміністрування за спеціальністю 076 – «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Київ: ТОВ «ЦП» Компрінт», 2018. 128 с.
3. Болгарова Н.К. Методичні вказівки з дисципліни «Сучасна економічна теорія» для підготовки фахівців ОС «Бакалавр» спеціальності 051 «Економіка (Економічна кібернетика)». Київ: НУБіП України, 2022. 95 с.
4. Болгарова Н.К. Методичні вказівки до вивчення дисципліни «Політична економія» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП «Корпоративні фінанси» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок». Видавничий центр НУБіП України, 2024. 75 с.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Артеменко Л.Б. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Економічна теорія». Тернопіль: ТНТУ, 2022. 88 с.
2. Базилевич В.Д. Економічна теорія: Політекономія. URL: <https://westudents.com.ua/knigi/381-ekonomchna-teorya-poltekonomya-bazilevich-vd.html>
3. Болгарова Н.К., Паневник Т.М. Формування інноваційних систем як середовища відкритих інновацій. Бізнес Інформ. №8. 2020. URL: https://www.business-inform.net/article/?year=2020&abstract=2020_8_0_53_59
4. Болгарова Н.К., Паневник Т.М. Поведінковий аспект економічного зростання. Бізнес-Інформ. 2021. №8. С. 13-18. URL: https://www.business-inform.net/article/?year=2021&abstract=2021_8_0_13_18
5. Болгарова Н.К., Паневник Т.М. Інвестування в охорону навколишнього середовища у країнах ЄС та Україні. Бізнес Інформ. 2023. №6. С. 121–127. URL: https://www.business-inform.net/article/?year=2023&abstract=2023_6_0_121_127
6. Болгарова Н. К., Чертінов В.О. Методологічні аспекти просування будівельних послуг для сільськогосподарських підприємств Ефективна

<https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/4876>

7. Ватаманюк З.Г. Економічна теорія. URL: <https://buklib.net/books/22035/>

8. Галушка З.І., Поченчук Г.М. Економіка: теорія і практика: підручник. Чернівці: Чернів. нац. унт., 2020. 232 с. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/handle/123456789/3701>

9. [Владимиров К.М.](#) [Морозова О.Г.](#) [Владимирова Л.В.](#) Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. Київ: Ун-т ім Т. Шевченка, 2020. 406 с.

10. Економічна теорія: навч. посіб. / М.І. Колосінська та ін. Чернівці: Чернівець. нац. унів-т., 2021. 200 с.

11. Економічна теорія: закономірності, практика та сучасність: підручник / Е.М. Забарна та ін. Одес. нац. політехн. ун-т. Херсон: Олді-плюс, 2020. 412 с.

12. Економічна теорія: підручник / за заг. ред. В.П. Якобчук. К.: Видавництво Ліра-К, 2020. 450 с

13. Економіка: практикум з економічної теорії, історії економіки та економічної думки, мікро- та макроекономіки / За ред. З.І. Галушки, Г.М. Поченчук. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т. Ю. Федьковича, 2022. 368 с.

14. Економіка: практикум з економічної теорії, історії економіки та економічної думки, мікрота макроекономіки / За ред. Галушки З.І. Чернівці. Чернівець. нац. ун-т. 2022. 190 с. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/4534>

15. Навчальний посібник з дисципліни «Основи економічної теорії: самостійна робота» / О.О. Корогодова та ін. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 181 с.

16. Ніколенко Ю.В. Основи економічної теорії URL: <http://www.ebk.net.ua/Book/OsnEkTeor/zmist.htm>

17. Основи економічної теорії: навч. посіб. / І.В. Кокарев та ін. Дніпро: ДДУВС, 2020. 100 с.

18. Пилипенко Г.М., Пилипенко Ю.І. [Економічна теорія: навч. посіб.](#) Дніпро: НТУ «ДП», 2022. 196 с.

19. [Сірко А.В.](#) Економічна теорія. URL: <https://textbook.com.ua/politekonomiya/1473451885>

20. Статистична інформація. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 01.05.2024).

21. Офіційний сайт Міністерства економіки України. URL: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA> (дата звернення: 01.05.2024).

22. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk>(дата звернення: 01.05.2024).

23. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/> (дата звернення: 01.05.2024).

24. Офіційний сайт Світового банку. URL: <https://www.worldbank.org/uk/country/ukraine> (дата звернення: 01.05.2024).

26. Kozlovskyi S., Nikolenko L., Peresada O., Pokhyliuk O., Yatchuk O., [Bolgarova N.](#), Kulhanik O. (2020). Estimation level of public welfare on the basis of methods of intellectual analysis. Global Journal of Environmental Science and Management, 6 (3), 355-372. Available at: https://www.gjesm.net/article_38259.html

27. Petrunenko, I., Kozlovskiy, S., Bolhov, V., Lavrov, R., Bolgarova, N. Civilizational Cycles and Economic Development in the Context of Technological Transitions and Global Pandemics. Montenegrin Journal of Economics, 2022, 18(4), pp. 191-202 URL: <https://mnje.com/sites/mnje.com/files/v18n4/191-202%20-%20Kozlowsky%20et%20al..pdf>